Оцінювання результатів навчання з предмета «Пізнаємо природу»

Рівень	Бал	За когнітивними процесами (знання, розуміння явищ природи)	За навчальною діяльністю (проведення дослідів, робота з приладами)	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії (робота в групах, захист проєктів)	За частотою вияву вмінь
Початковий	**1**	Сприймає базову інформацію про об’єкти природи за допомогою вчителя; намагається відповідати на найпростіші запитання про навколишній світ із суттєвими помилками.	Виконує окремі прості навчальні дії або кроки дослідження (наприклад, розглядає об'єкт) тільки за покроковим зразком.	Долучається до індивідуального або групового дослідження лише за прямої участі вчителя; потребує постійного контролю.	Уникає спілкування під час роботи в групах; не виявляє інтересу до обговорення результатів досліду чи спостереження.	Виявляє вміння в окремих випадках, епізодично.
	2	Розпізнає окремі тіла, речовини чи явища природи, запропоновані вчителем; відповідає на прості запитання з допомогою підказок, фрагментарно.	Виконує прості практичні дії з лабораторним обладнанням (лупа, лінійка) за готовим алгоритмом із допомогою.	Виконує завдання за постійної підтримки вчителя або однокласників; самостійно роботу завершити не може.	Реагує на звернення під час групової роботи лише за зовнішнього спонукання; власної думки не висловлює.	Виявляє вміння в окремих випадках під керівництвом.
	3	Відтворює незначну частину навчального матеріалу (називає окремі терміни, наприклад,	За допомогою вчителя виконує найпростіші вимірювання чи спостереження за	Потребує значної допомоги та деталізованого інструктування на	Обмежується однослівними відповідями під час представлення результатів	Виявляє вміння фрагментарно за допомогою вчителя.

		"планета", "молекула"); припускається помилок у класифікації.	природними об'єктами.	кожному етапі дослідження.	спостережень чи мініпроєктів.	
Середній	**4**	Знає і може відтворити базові поняття (наприклад, стани речовини, будову Землі); розуміє матеріал на рівні копіювання визначень.	За інструкцією виконує прості досліди, фіксує результати спостережень у вигляді окремих слів чи позначок.	Виконує завдання за типовим шаблоном або детальною інструкцією; у разі ускладнень потребує допомоги.	Бере пасивну участь в обговоренні природничих тем; повторює думки інших учасників групи.	Виявляє вміння у типових (знайомих) ситуаціях.
	5	Розуміє суть простих природних процесів (кругообіг води, зміна дня і ночі); може навести поодинокі власні приклади об’єктів природи.	Самостійно за інструкцією проводить прості вимірювання за допомогою приладів (термометр, мензурка); припускається незначних помилок у фіксації.	Проявляє певну самостійність у знайомих ситуаціях, але для формулювання висновків потребує наведення навідних запитань.	Взаємодіє з членами групи на прохання вчителя; може коротко презентувати спільний результат дослідження.	Виявляє вміння у більшості типових ситуацій.
	6	Правильно застосовує знання для пояснення відомих природних явищ; класифікує об’єкти за однією виділеною ознакою	Самостійно виконує практичну роботу чи дослід за інструкцією; оформлює результати (таблиці, прості малюнки) з допомогою вчителя.	Працює самостійно за чітким алгоритмом; за потреби звертається за консультацією для коригування дій.	Дотримується правил поведінки у групі; висловлює власну позицію щодо екологічних чи природничих питань за запитом.	Стабільно виявляє вміння в стандартних умовах.

		(жива/нежива природа).				
Достатній	**7**	Аналізує інформацію про природу, самостійно порівнює природні об’єкти та явища, знаходить причинно-наслідкові зв’язки.	Впевнено користується природничими приладами (мікроскоп, компас); самостійно веде щоденник спостережень і фіксує дані.	Самостійно планує виконання дослідження за загальною інструкцією; раціонально розподіляє час.	Активно взаємодіє у групі; аргументує свої висновки щодо проведеного досліду, посилаючись на факти.	Виявляє вміння у змінених (частково нових) ситуаціях.
	8	Оперує вивченими природничими поняттями; самостійно структурує інформацію з різних джерел (підручник, відео); робить правильні узагальнення.	Проводить дослідження, аналізує отримані дані, виявляє джерела помилок під час вимірювань або спостережень.	Працює самостійно; критично оцінює проміжні результати своєї роботи, вносить необхідні корективи.	Бере участь у дискусіях на природничу тематику; чітко та логічно презентує результати власних чи групових проєктів.	Часто і самостійно виявляє вміння у змінених ситуаціях.
	9	Обґрунтовує взаємозв’язки у природі (наприклад, ланцюги живлення, вплив людини на довкілля); аналізує та зіставляє різні погляди на екологічні проблеми.	Самостійно розробляє та реалізує алгоритм простого експерименту; робить аргументовані висновки за його результатами.	Виявляє повну самостійність під час виконання стандартних та творчих завдань; самостійно знаходить інформацію.	Ефективно співпрацює, приймає спільні рішення; поважає думки інших під час обговорення результатів досліджень.	Постійно та впевнено виявляє набуті вміння.

Високий	**10**	Творче та критичне мислення: аналізує складну природничу інформацію; розрізняє наукові факти та фейки/міфи про природу.	Моделює природні процеси чи явища; використовує цифрові інструменти для фіксації та обробки результатів спостережень.	Самостійно визначає мету, завдання та етапи власного дослідження; діє ініціативно в нетипових умовах.	Ініціює комунікацію; веде конструктивний діалог, презентує наукові ідеї або екологічні проєкти широкій аудиторії.	Виявляє вміння у нових, нестандартних ситуаціях.
	11	Оцінює значення наукових відкриттів у природничій галузі для життя людини; розробляє власні обґрунтовані шляхи вирішення локальних екологічних проблем.	Проводить комплексні дослідження з використанням кількох методів (спостереження + експеримент); аналізує та узагальнює тренди за даними.	Організовує та спрямовує власну пізнавальну діяльність; самостійно розв'язує проблеми, що виникають під час експерименту.	Організовує роботу команди (лідерство у групі); координує спільну діяльність задля досягнення найкращого результату дослідження.	Системно виявляє вміння у складних нетипових ситуаціях.
	12	Системно мислить: інтегрує знання з біології, географії, фізики та хімії; прогнозує наслідки природних процесів та антропогенного впливу.	Створює оригінальні дослідницькі або винахідницькі проєкти; самостійно розробляє нові підходи до вирішення дослідницьких завдань.	Повна автономність у навчанні: самостійно ставить проблеми, висуває гіпотези та перевіряє їх науковими методами.	Демонструє високу культуру спілкування; є фасилітатором дискусій, переконливо захищає науково-дослідницькі проєкти.	Завжди виявляє високий рівень умінь у будь-яких життєвих та навчальних ситуаціях.